

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

| | |
|----------------------|---|
| Termin | Maj 2022 |
| Institution | Viborg – Skive HF og VUC |
| Uddannelse | HF |
| Fag og niveau | Dansk A |
| Lærer(e) | Henrik Rytter (forløb 9-15), Tania Lund Nyby (forløb 1-8) |
| Hold | vDh1Da20 |

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

| | |
|-----------------|--|
| Titel 1 | Introduktion til tekstlæsning og analyse |
| Titel 2 | Et spørgsmål om genre |
| Titel 3 | Middelalder - folkeviser |
| Titel 4 | Sproglige billeder og figurer (stilistik) |
| Titel 5 | Kommunikationsanalyse (pragmatik), |
| Titel 6 | Argumentation og retorik |
| Titel 7 | Renæssance og barok |
| Titel 8 | Introduktion til filmanalyse og dokumentargenren |
| Forløb 9 | Fantastiske fortællinger |

| | |
|------------------|--|
| Forløb 10 | Kampagner |
| Forløb 11 | Værklæsning: Borgerligt tusmørke |
| Forløb 12 | Dokumentar |
| Forløb 13 | Den debatterende artikel |
| Forløb 14 | Romantikken |
| Forløb 15 | Det moderne gennembrud og realismeformer |

| | |
|-----------------------------|--|
| Titel 1 | Introduktion til tekstlæsning og analyse |
| Indhold | <p>Kernestof:</p> <p>'Håndbog til dansk' kapitel 3, (motiv, tema, fortællertype, karakteristik, tid og miljø, motiver osv. – grundlæggende tekstanalyse-redskaber), herunder en række praktiske øvelser med blandt andet læsning og analyse af novellen: Bo'1 af Johannes V. Jensen (kanonforfatter), analyse af diverse romanuddrag, lyrik af henholdsvis fx Herman Bang og Tove Ditlevsen.</p> <p>Vi træner også en vis skriftlighed (en bevidsthed om skriftlig fremstilling) i dette forløb gennem eksempelvis deling og præsentation af fælles noter på tavlen fra grupperne i vores plenumgennemgange.</p> |
| Omfang | 20 lektioner |
| Særlige fokuspunkter | <p>At give kursisterne kendskab til almen tekstlæsning og herunder et kendskab til de forskellige værktøjer til tekstanalyse.</p> <p>At give kursisterne en indføring i at læse tekster og herunder et metodekendskab til analyse af særligt fiktive tekster gennem øvelser i netop instanser som fortæller, komposition, karakteristik osv. At give kursisterne et indblik i de taksonomiske niveauer, når det gælder læsning af fiktionstekster.</p> |

| | |
|-----------------------------------|---|
| Væsentligste arbejdsformer | Klasseundervisning, gruppearbejde, elevoplæg, diskussioner af sproglige eksempler. |
| Titel 2 | Et spørgsmål om genre |
| Indhold | <p>Kernestof:</p> <p>”Begreb om dansk” kapitel 2 ”Et spørgsmål om genre”, Begreb om dansk – antologi” herunder: H.C Andersen (kanonforfatter): ’Fyrtojet’, Sys Bjerre: ’Malene’, Anmeldelse af ’Eventyr fortalte for børn’, diverse skriftlige øvelser, Herman Bangs ’På Thingvalla’ (kanonforfatter).</p> <p>Vi træner også i dette forløb skriftlighed fx gennem at skrive indenfor reportage-genren, at skrive et referat etc.</p> <p>Sekundært materiale: ’Mick Øgendahl og de store forfattere’ (DR 1) om henholdsvis Herman Bang og H.C. Andersen</p> |
| Omfang | Ca. 20 lektioner |
| Særlige fokuspunkter | <p>At kursisterne tilegner sig og kan anvende litterære værktøjer.</p> <p>At kursisterne kan genkende og karakterisere de forskellige litterære genrer.</p> <p>At kursisterne kan skelne mellem autenticitetsmarkører (fakta-koder) og fiktionsmarkører (fiktionskoder).</p> <p>At kursisternes tekstanalytiske kompetencer udvikles yderligere.</p> |
| Væsentligste arbejdsformer | Klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde, klassediskussion, elevoplæg. |

| | |
|-----------------------------------|---|
| Titel 3 | Middelalder - folkeviser (Periodelæsning) |
| Indhold | <p>Kernestof:</p> <p>Litteraturhistorien på langs og på tværs: ”Middelalder”, ”Ebbe Skammelson” (folkeviser), ”Harpens Kraft” (folkeviser), diverse kilder fra research på internettet, biblioteket osv. I kursisternes gruppeoplæg som introduktion til perioden (herunder træning i det at stykke et interessant og fængende oplæg sammen) – herunder omkring Middelalderens litteratur, dagligdan, samfund osv.</p> <p>Supplerende stof:</p> <p>’De uartige kalkmalerier’ – program 1: ’Hor’ med henblik på at få et indblik i Middelalderens tankegang gennem kalkmaleriernes store kulturhistoriske betydning. Holdet har desuden kunnet tilegne sig yderligere litteraturhistorisk viden gennem ’Litteraturens veje – Middelalder’ som frivillig og supplerende læsning.</p> <p>Vi har trænet skriftlighed i dette forløb gennem fx øvelsen: Fra lyrik til epik, hvor kursisterne har skrevet en folkeviser om til en novelle med den samme handling men med en udbygning af karaktererne, komposition etc.</p> |
| Omfang | 30 lektioner |
| Særlige fokuspunkter | <p>At kursisten tilegner sig periodens karakteristika gennem litteraturhistorisk faglæsning.</p> <p>At udvikle kursistens begreb om middelalder som litterær periode og kontekst.</p> <p>At oparbejde kursistens evne til at kunne placere en tekst i dens litteraturhistoriske ramme. At kursisten kan genrebestemme folkevisen</p> |
| Væsentligste arbejdsformer | Klasseundervisning, gruppearbejde, filmfremvisning, elevoplæg, skriftligt arbejde, pararbejde, individuelt arbejde. |

| | |
|----------------|---|
| Titel 4 | Sproglige billeder og figurer (stilistik) |
| Indhold | <p>Kernestof:</p> <p>’Håndbog til dansk’ kapitel 4.2 og 4.3. Vi har her blandt andet trænet det at kunne identificere metaforer, analogier, symboler, metonymier, gentagelsesfigurer, dramatiske figurer etc. Vi har arbejdet med disse begreber gennem en række mundtlige og skriftlige øvelser og tekster: Herunder: Mette Frederiksens nytårstale 2021, Anders Fogh Rasmussens nytårstale 2002, Tessas nytårstale 2021 (Deadline DR2),</p> <p>Supplerende stof:</p> <p>’Vi ses hos Clement’ med Mette Frederiksen (DR2).</p> |
| Omfang | 30 lektioner |

| | |
|-----------------------------------|---|
| Særlige fokuspunkter | At kursisterne kan genkende og identificere sproglige figurer og billeder At kursisterne kan skelne mellem de forskellige sproglige figurer og anvende dem i bestemte kontekster – både litterære og almensproglige. |
| Væsentligste arbejdsformer | Klasseundervisning, gruppearbejde, filmfremvisning, elevoplæg, skriftligt arbejde, pararbejde, individuelt arbejde og ikke mindst online-undervisning. |

| | |
|-----------------------------|---|
| Titel 5 + 6 | Kommunikationsanalyse (pragmatik), Argumentation og retorik |
| Indhold | <p>Kernestof: 'Begreb om dansk' kapitel 4.9, 4.10 og 4.12, John F. Kennedys tale 'Ich bin ein Berliner', Ulla Dahlerups tale til Dansk folkepartis årsmøde 2003, Helle Helle 'Køreplaner'. Indslag i Go Morgen Danmark fra 2011 med Anne Grethe Bjarup Riis og Susanne Møller, diverse facebook-samtaler (offentligt tilgængelige), uddrag fra Reality-programmet</p> <p>Skriftlighed: Fremstilling af skriftlige debatindlæg som analyseobjekter i gruppe-oplæg, diverse øvelser I at skabe argumenter og generel argumentation med påstand, belæg og implicit eller eksplicit underbelæg/hjemmel, rygdækning, gendrivelse, styrkemarkører etc., inddragelse af appelformer osv. Skriveøvelse med udgangspunkt i at skrive tre indledninger til samme tale med brug af de tre appelformer.</p> <p>Supplerende stof: Uddrag af programmet 'Vi ses hos Clement' – interview med Uffe Elbæk Uddrag af Reality-programmet 'Paradise Hotel', som genstand for kommunikationsanalyse.</p> |
| Omfang | 20 lektioner |
| Særlige fokuspunkter | <p>At kursisten kan genkende og karakterisere de forskellige argumentationsformer.</p> <p>At kursisten kan genkende og karakterisere de forskellige appelformer.</p> <p>At kursisten kan give en argumentations- og retorik analyse af en given tekst, fx en tale, debatindlæg mm.</p> <p>At oparbejde kursistens evne til at sætte en given kommunikation ind i en kontekst (eksempelvis gennem pentagrammet)</p> <p>At kursisten har kendskab til den sproglige pragmatik og det sprogligt relationelle etc.</p> |

| | |
|---------------------------------|---|
| Titel 7 | Renæssance og Barok (Kombineret sprogligt-stilistisk/litterært forløb) |
| Indhold | <p>Kernestof:</p> <p>'Litteraturen på langs og på tværs – kapitlerne Barok og Renæssance' ” Thomas Kingo: ”Ked af verden, kær ad himlen” (salme), Leonora Christine ”Jammersminde” (uddrag), diverse vanitas-motiver som objekter til billedanalyser med fokus på vanitasmotiver, ”Litteraturhistorien på langs og på tværs - salmer”.</p> <p>Kursisterne har desuden skullet rundt i nærområdet, for enten at identificere vanitasmotiver eller at skabe nye vanitasmotiver i moderne regi og skabe fotos heraf. Efterfølgende præsentationer i plenum.</p> <p>Supplerende stof: Programmet 'Mick Øgendahl og de store forfattere' om Leonora Christina (DR2) Programmet 'Historien om Danmark' afsnittene: ”Reformation og Renæssance”</p> |
| Omfang | 20 lektioner |
| Særlige fokuspunkter | <p>At kursisten tilegner sig periodens karakteristika. At udvikle kursistens begreb om barokken som litterær periode. At oparbejde kursistens evne til at kunne placere en tekst litteraturhistorisk. At kursisten kan genrebestemme barokkens genrer (verdslig og gejstlig barok, hyrdedigtet, smædedigtet etc.) At kursisten oparbejder en evne til at genkende barokkens stil, herunder: billedkunsten, arkitekturen etc.)</p> |

| | |
|----------------|---|
| Titel 8 | Introduktion til Filmanalyse og Dokumentargenren |
| Indhold | <p>Kernestof:</p> <p>'Håndbog til dansk - kapitlet Dokumentarfilm og Mockumentary, 'Fokus' – Kapitlerne: Filmens opbygning, Det enkelte billede, Farver og lys, Klipping,</p> <p>TV2 'Overgreb i ungdomspartierne' (Medieværk 1 – anslagsanalyse og efterfølgende hele filmen)</p> <p>Janus Metz 'Armadillo' (Medieværk 2 – anslagsanalyse og efterfølgende hele filmen),</p> <p>'Min barndom i helvede' (Næranalyse af 5 udvalgte citater)</p> <p>Diverse filmcitater for at illustrere forskellige virkemidler og forskellige dokumentarcitater for at illustrere de forskellige dokumentar-typer.</p> |
| Omfang | 25 lektioner |

| | |
|-----------------------------------|---|
| Særlige fokuspunkter | <p>At kursisten oparbejder et kritisk og undersøgende blik på medie-’tekster’ her særligt dokumentariske.</p> <p>At oparbejde evnen til at gennemskue graden af manipulation og iscenesættelse gennem anvendelse af filmiske virkemidler i en dokumentarfilm.</p> <p>At blive fortrolig med filmsprog og filmens terminologi generelt, herunder de filmiske virkemidler som dramaturgi, klipning osv.</p> <p>At kunne identificere brugen af henholdsvis fakta- og fiktionskoder.</p> <p>At kunne identificere den pågældende dokumentartype.</p> <p>At kunne foretage en filmisk næranalyse indstilling for indstilling.</p> |
| Væsentligste arbejdsformer | Klasseundervisning, gruppearbejde, filmfremvisning, elevoplæg, pararbejde, individuelt arbejde. |

| | |
|-----------------|--|
| Forløb 9 | Fantastiske fortællinger |
| Indhold | <p>Formålet er at introducere til forskellige ikke-realistiske genrer. Hvad definerer de fantastiske genrer og hvordan kan man få en forståelse for hvordan de ligner og adskiller sig fra hinanden. Der arbejdes med genrerne fantastisk, magisk realisme, fantasy, science fiction og cli-fi (climate fiction)</p> <p>Fokus på tekst- og genreanalyse.</p> <p>Der læses både danske og oversatte tekster samt kanonforfatter (Seeberg) og formater er både noveller, romanuddrag, tv og film.</p> <p>Kernestof: Gabriel García Márquez ”Lyset er som vand” (fra <i>12 vandrehistorier</i>, 1993) Edgar Allan Poe ”Det forræderiske hjerte” (1843) Peter Seeberg "Patienten" (fra <i>Eftersøgningen og andre noveller</i>, 1962) Svend Åge Madsen ”Skabt for hinanden”, 1996 Nosedive (<i>Black Mirror</i> sæson 3 episode 1, 2016) tv-serie C.S. Lewis <i>Løven, heksen og garderobeskabet</i> (1950) romanuddrag Charlotte Weitze <i>Den afskyelige</i> (2016) romanuddrag Guillermo del Toro <i>Pans labyrint</i> (2006) film, værkanalyse</p> <p>Instagramprofiler, træning af PEE-analyse (påstand, bevis, forklaring), gruppeoplæg om de enkelte genrer, skriftlig aflevering om <i>Pans labyrint</i></p> |
| Omfang | 25 lektioner |

| | |
|------------------|---|
| Forløb 10 | Kampagner |
| Indhold | <p>I dette forløb arbejdes der i dybden med tre af fem kampagnetyper: Reklamekampagne, den politiske kampagne samt oplysnings- og informationskampagnen.</p> <p>Der gennemgås kampagnens historie, branded content, reklameformater, sex og kønsroller, humor, cross promotion og influencer. Derudover også målgrupper, det retoriske pentagram</p> <p>Teori: <i>De korte medieformater</i> af Henning Bøtner Hansen og Maria Rebekka Holm Andersen, Systime 2019</p> <p>Analyse af kampagner og reklamer: Bla.: ”Hvorfor egentlig ryge” BUT WHY ”Generationer” VW ”Far til fjorten – Bilka eller kondomer” Valgvideoer fra Ida Auken, Alternativet, Henrik Nielsen (Kommunalvalg 2017), Mette Frederiksen (Folketingsvalg 2019), Voteman (EU-valg), Gun Violence, Red Barnet – Slet det – et andet valg</p> |
| Omfang | 25 lektioner |

| | |
|------------------|--|
| Forløb 11 | Værklæsning – Borgerligt tusmørke |
| Indhold | <p>Moderne roman/kortprosalæsning</p> <p>Detailanalytisk gennemgang af Simons Fruelunds roman <i>Borgerligt tusmørke</i></p> <p>Opfølgende arbejde med interviews, anmeldelser og afsæt til en skriftlig aflevering omkring opgaveformuleringer.</p> <p>Kernestof: Simons Fruelund <i>Borgerligt tusmørke</i> (2006)</p> <p>Supplerende stof: https://forfatterweb.dk/oversigt/zfruelund00/zfruelund05 https://www.information.dk/2007/07/tusmoerke-danmark https://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/tusm%C3%B8rket-har-s%C3%A6nket-sig http://dagensbok.com/2007/01/06/simon-fruelund-borgerligt-tusm%C3%B8rke/ (svensk tekst)</p> |
| Omfang | 10 lektioner |

| | |
|------------------|---|
| Forløb 12 | Dokumentar |
| Indhold | <p>I forløbet introduceres til dokumentar, dens virkemidler, autenticitetsmarkører og overordnede definition. Fokus på tre af de mest centrale dokumentarformer: den dybdeborende, observerende og deltagende dokumentar.</p> <p>Som teori anvendes DOX-bogen. Der arbejdes dybdeanalytisk med <i>Flugt</i> samt uddrag fra andre typer af dokumentarer</p> <p>Kernestof: Dorte Granild, Mette Wolfhagen: <i>DOX</i> (Lindhardt og Ringhof, 2016) s. 14-26 Definition, autenticitet & etik s. 32-44 De tre klassiske dokumentargenrer Lars Engels: ”Dømt til behandling” (uddrag 1. afsnit, observerende) Operation X (uddrag fra ”Narret til porno”, deltagende) ”Advokaternes tag-selv-bord” (uddrag, autoritativ). <i>Flugt</i> (2021, Jonas Poher Rasmussen) værkanalyse</p> <p>Fokus på: At kursisten får et grundlæggende vokabular omkring dokumentarfilmen, herunder de forskellige typer. At kursisten kan forholde sig kritisk til film og TV, herunder dokumentargenren. At kursisten oparbejder en evne til at omsætte teorien i praksis, og dermed evnen til at analysere dokumentarfilm.</p> |
| Omfang | 20 lektioner |

| | |
|------------------|--|
| Forløb 13 | Argumentation, retorik og den debatterende artikel |
| Indhold | <p>I forløbet introduceres til centrale begreber i forhold til argumentation, debat og retorik. Peger frem mod at arbejde med den debatterende artikel.</p> <p>Øvelse i skriftlig genrebevidsthed (fremstillingsformerne redegørelse, diskussion og debat), i skriftlig fremstilling (at citere, at præsentere, at ramme stillejet, at sammenbinde afsnit), i argumentation (analysere andres argumentation og argumentere selvstændigt) og retorik (anvendelse af sproglig virkemidler i en debat) og i skriveprocessen</p> <p>Kernestof: Egen Powerpoint om retorik og argumentation.</p> <p>”Argumenttyper” af lærere fra Espergærde Gymnasium og HF, inspireret af Charlotte Jørgensen og Merete Onsberg: <i>Praktisk argumentation</i>, 2004 (1987) og Helle Borup: <i>Ud med sproget</i>, 2011 (2007) samt Christian Kock: <i>De svarer ikke</i>, 2011. Gengivet på dansksiderne.dk, 2016.</p> |
| Omfang | 15 lektioner |

| | |
|------------------|---|
| Forløb 14 | Romantikken |
| Indhold | <p>Der arbejdes med romantikkens forskellige strømninger (nyplatonisme, nationalromantik, universalromantik, romantisme og poetiske realisme).</p> <p>Kernestof: Litteraturen på langs og tværs, Systeme, e-bog https://litthist.systeme.dk/?id=124 Egne Powerpoints Platons hulelignelse (norsk) Adam Oehlenschläger: ”Guldhornene” (1802) Adam Oehlenschläger: ”Morgen-Vandring” (1805) Schack von Staffeldt: ”Platonisme” (1802) N.F.S. Grundtvig: ”Danmarks Trøst” (1820) arbejd selv-tekst H.C. Andersen: ”Klokken” (1845) Emil Aarestrup: ”Paa sneen” (fra <i>Digte</i> 1838) Steen Steensen Blicher: <i>Sildig Opvaagnen</i> 1828 (værklæsning)</p> |
| Omfang | 25 lektioner |

| | |
|------------------|---|
| Forløb 15 | Det moderne gennembrud, folkelig realisme, realisme/modernisme-former |
| Indhold | <p>Et forløb, der ser på hvordan den realistiske litteratur udvikler sig. Med hovedfokus på det moderne gennembruds forfattere (Bang, Jacobsen, Pontoppidan) og videre til folkelig realisme (Nexø) og til (ny)realismens genkomst ved Vita Andersen og senere Jan Sonnergaard. Der er tidligere lavet en skriftlig aflevering med Helle Helles Hedeølge.</p> <p>Kernestof: Egen powerpoint om perioden Litteraturen på langs og tværs, Systeme, e-bog Julius Exner: Blindebuk (1866) billede H.A. Brendekilde: Udslidt (1889)billede H.C. Andersen: "Den lille pige med svovlstikkerne" https://da.wikisource.org/wiki/Den_lille_Pige_med_Svovlstikkerne Amalie Skram: "Karens jul" https://da.wikisource.org/wiki/Karens_Jul TV: https://www.dr.dk/drtv/se/1800-tallet-paa-vrangen_-kulturkamp-kapitalisme-og-bordelromaner-1864_1880_70416 https://www.dr.dk/drtv/se/1800-tallet-paa-vrangen_-revolutionsdroemme-realisme-og-dobbeltmoral-1880_1890_70412 Henrik Pontoppidan: ”Naadsensbrød” J.P. Jacobsen <i>Fru Marie Grubbe</i> (uddrag) Herman Bang: ”Frøkenen”</p> |

| | |
|---------------|---|
| | <p>Martin Andersen Nexø: "Lønningsdag – En idyl"</p> <p>Vita Andersen: "Fredag, lørdag og søndag" (fra <i>Tryghedsnarkomaner</i> 1977)</p> <p>Jan Sonnergaard: "Reprise på Krogs Fisserrestaurant" (fra <i>Radiator</i> 2000)</p> <p>Desuden er tidligere læst Helle Helle: "Hedebølge" til skriftlig aflevering.</p> <p>Modernismer:</p> <p>Tom Kristensen: "Nat i Berlin" 1921</p> <p>Tom Kristensen: "Det blomstrende slagsmål" 1920</p> <p>Emil Bønnelycke: "Aarhundet" 1918</p> <p>Emil Bønnelycke: "Hyldestdigt til New York" 1917</p> <p>Klaus Rifbjerg: "Terminologi" 1960</p> <p>Klaus Rifbjerg: "Livet i badeværelset" 1960</p> |
| Omfang | 30 lektioner |